

ΘΕΜΑ : ΣΧΕΔΙΟ ΠΡΟΤΑΣΗΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ**1 - Κατάσταση στον κλάδο κατασκευής δημοσίων έργων**

Τα τελευταία τέσσερα έτη που ακολούθησαν τους ολυμπιακούς αγώνες του 2004 παρατηρείται έλλειψη διατιθέμενων δημόσιων επενδυτικών πόρων, η οποία καθυστερεί σημαντικά τη δημοπράτηση νέων έργων. Το γεγονός αυτό έχει αρνητικές επιπτώσεις τόσο στα επενδυτικά και οικονομικά μεγέθη των τεχνικών εταιρειών όσο και στην διαρκώς επιδεινούμενη ανεργία στην Χώρα.

Επιπλέον, έχει θεσμοθετηθεί καταχρηστικά και με διάφορες δικαιολογίες η υπέρμετρη αύξηση των εγγυήσεων, τις οποίες πρέπει να καταθέτουν οι ανάδοχοι για την υπογραφή των συμβάσεων κατασκευής με το Ελληνικό Δημόσιο. Το γεγονός αυτό - το οποίο αποτελεί Ελληνική Πρωτοτυπία - είχε ως αφετηρία την δικαιολογία ότι οι μεγάλες εγγυήσεις θα είχαν ως αποτέλεσμα τη μείωση των εκπτώσεων. Η πραγματικότητα όμως διέψευσε τις προσδοκίες αφού τα αποτελέσματα ήταν αντίθετα, λόγω στρέβλωσης του ανταγωνισμού υπέρ των πολύ μεγάλων εταιρειών, με αποτέλεσμα αντί να μειωθούν οι εκπτώσεις να μεγεθυνθούν από την επιδίωξη των μεγάλων εταιρειών να στερήσουν από όλες τις μικρότερες όλα τα έργα .

Η θεσμοθέτηση των πρόσθετων μεγάλων εγγυήσεων υποχρέωσε όλες τις Ελληνικές Μικρομεσαίες επιχειρήσεις να υποθηκεύσουν τα πάντα στις τράπεζες για να πάρουν μία εγγυητική επιστολή ή μία βεβαίωση πιστοληπτικής ικανότητας προκειμένου να συμμετάσχουν σε διαγωνισμούς. Έτσι ο ανταγωνισμός μεταξύ των τεχνικών εταιρειών στρεβλώθηκε αφού οι μεγαλύτερες εταιρείες λόγω έλλειψης αντικειμένου στράφηκαν στα μικρότερα μεγέθους έργα, με προϋποθέσεις λήψης μεγάλων εγγυήσεων πολύ καλύτερες από ότι οι μικρομεσαίες εταιρείες στις οποίες απευθύνονται τα εν λόγω έργα.

Το σύστημα λειτούργησε υπέρ των μεγάλων σε βάρος των μικρομεσαίων, ενώ οι μεγάλοι με τον τρόπο αυτό, εκτός από τη συμμετοχή τους στα έργα παραχώρησης, σαρώνουν και τα μικρότερα έργα με τις θυγατρικές τους.

Για να επιβιώσουν οι μικρομεσαίες τεχνικές επιχειρήσεις στον ανταγωνισμό με τους μεγάλους του χώρου ακολούθησαν στα μικρά έργα με μεγάλες εκπτώσεις, με αποτέλεσμα να έχει αλλοιωθεί τόσο πολύ πλέον η αγορά που σε πολλές περιπτώσεις να απαιτείται εγγυητική επιστολή καλής εκτέλεσης μεγαλύτερη από το ποσό της σύμβασης. Φυσικά τα υπόψη έργα αποφέρουν ζημία στον ανάδοχο.

Προκειμένου να αποκατασταθεί ο υγιής ανταγωνισμός, να επιβιώσουν οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις, οι οποίες αποτελούν και την ραχοκοκαλιά της ελληνικής οικονομίας, θα πρέπει να αρθούν οι συνθήκες που οδηγούν στην σημαντική στρέβλωση της αγοράς.

2 – Προτάσεις

2.1 - Άμεσες

Ζητούμενο να καταργηθεί η διάταξη που απαιτεί τις πρόσθετες εγγυήσεις και μάλιστα με αναδρομική ισχύ , και να περιορισθούν οι εγγυήσεις καλής εκτέλεσης στο 5% της σύμβασης .

2.2 - Μεσοπρόθεσμες

2.2.1 Εισαγωγή

Εάν ως πρόβλημα αναγνωριστεί η αδυναμία εξεύρεσης των απαραίτητων επενδυτικών κεφαλαίων, τότε επικαλούμενοι το παράδειγμα της Γερμανίας μπορούμε να υποστηρίξουμε ανάλογη λύση.

Συγκεκριμένα η Γερμανία βγήκε κατεστραμμένη από τον Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο, αφού είχε καταστραφεί το 90% των κατοικιών και το 100% της βιομηχανίας της, είχαν καταστραφεί οι δρόμοι, οι σιδηρόδρομοι τα νοσοκομεία τα σχολεία κ.λ.π, ενώ και οι υπόλοιπες οικονομικές δομές (τράπεζες, εμπόριο, κ.λ.π) είχαν διαλυθεί. Απαιτούνταν επενδυτικά κεφάλαια για τη χρηματοδότηση μίας πλήρους ανοικοδόμησης και προκειμένου να βρεθούν τα κεφάλαια αυτά τα ομόσπονδα κράτη σύστησαν τη τράπεζα υποδομών και ανάπτυξης με την επωνυμία K.F.W.

Η K.F.W. στήριξε την ανάπτυξη της οικονομίας της Γερμανίας, αποτέλεσε τη βάση για την ανάπτυξη και τη καλή λειτουργία ενός νέου τραπεζικού συστήματος εφαρμόζοντας στη πράξη τη θεωρία της μακροοικονομίας, της παραγωγής χρήματος από το χρέος.

2.2.2 Τραπεζική Λειτουργία – Πολλαπλασιαστές.

Με απλά λόγια. Κάθε τράπεζα λειτουργεί ως μεσίτης μεταξύ αποταμιευτών και επενδυτών. Οι τράπεζες είναι υποχρεωμένες να τηρούν ένα ελάχιστο ποσό από τις καταθέσεις σε ρευστά διαθέσιμα και να δανείζουν τα υπόλοιπα. Το ποσό των ρευστών διαθεσίμων αντιστοιχεί στο 20% των καταθέσεων. Όταν μία τράπεζα δανείζει χρήματα σε ένα καταναλωτή, τότε αυτά συνήθως μετακινούνται και κατατίθενται σε άλλη τράπεζα και έτσι αυξάνονται οι καταθέσεις της άλλης τράπεζας και αυξάνουν τα χρηματικά διαθέσιμα για περαιτέρω δανεισμού. Αυτή η λειτουργία βασίζεται στην έννοια του τραπεζικού πολλαπλασιαστή, ο οποίος είναι το ποσό των κεφαλαίων που δημιουργεί το τραπεζικό σύστημα για κάθε μονάδα χρήματος της αρχικής κατάθεσης . Ισούται με τον λόγο της μονάδος προς το ποσοστό των ρευστών διαθεσίμων.

Εάν τα ρευστά διαθέσιμα μιας τράπεζας είναι το 20% των καταθέσεων τότε ο πολλαπλασιαστής είναι ίσος $T.Π=1/20\%= 5$. Δηλαδή τα διαθέσιμα κεφάλαια πολλαπλασιάζονται επί 5. Δηλαδή ένα αρχικό κεφάλαιο των 15 δις ευρώ δημιουργεί διαθέσιμα κεφάλαια $15 \times 5 = 75$ δις. ευρώ.

Για να είναι δυνατή η λειτουργία του συστήματος πρέπει να υπάρχει η υπόσχεση αποπληρωμής του χρέους. Η δυνατότητα αυτή στηρίζεται σε οικονομοτεχνικές προβλέψεις και σε μελλοντικά έσοδα που θα δημιουργηθούν από τις επενδύσεις των κεφαλαίων αυτών.

Οι κατασκευαστές μπορούν να αποτελέσουν το μέσο για την υλοποίηση των επενδύσεων και τη παραγωγή των έργων υποδομής, τα οποία είναι ασφαλώς επενδυτικά.

Μία επένδυση έχει, όπως αποδεικνύεται στη πράξη, πολλαπλασιαστική εισοδήματος της τάξεως του 5, σε ένα μεσοπρόθεσμο βάθος χρόνου.

Δηλαδή, μία αρχική επένδυση σε μία επενδυτική τράπεζα των 15 δισ. θα δημιουργήσει επενδυτικά κεφάλαια της τάξεως των 15δισΧ5 (όπου 5 ο τραπεζικός πολλαπλασιαστής) = 75 δισ., ενώ το μελλοντικό δημιουργούμενο εισόδημα-προϊόν εκτιμάται ότι θα ανέρχεται σε 75Χ5 = 375 δισ.€

2.2.3 Προτεινόμενη λύση

Προτείνεται η δημιουργία μιας νέας τράπεζας ΥΠΟΔΟΜΩΝ όπως η Γερμανική K.F.W.

- Η τράπεζα αυτή δύναται να λειτουργεί άμεσα (από αύριο) διευρύνοντας τους σκοπούς του Ταμείου Δανείων και Παρακαταθηκών και μετασχηματίζοντας το αργότερα σε τράπεζα .

- Την πλειοψηφία των μετοχών ή το σύνολο θα έχει το Ελληνικό Δημόσιο .

Το κεφάλαιο της τράπεζας θα είναι τα αδιάθετα 15 δισ. από τα 28 δις των εγγυήσεων - ομολόγων, που δεν χρησιμοποιήθηκε από τις εμπορικές τράπεζες για τη λήψη δανείου από την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων.

- Με τα κεφάλαια που θα δημιουργήσει η Τράπεζα Υποδομών θα χορηγήσει δάνεια προς τους επενδυτικούς φορείς. Τα δάνεια αυτά θα τιτλοποιούνται για περαιτέρω δανεισμό από την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων.

- Αρχικά τα χρήματα δανείζονται προς επενδυτικούς φορείς του δημοσίου οι οποίοι αναλαμβάνουν τη υλοποίηση των επενδύσεων. Οι φορείς αυτοί είναι :

1^{ος} Επενδυτικός φορέας: Ταμείο Εθνικής Οδοποιίας.

Το ταμείο αυτό χρηματοδοτεί όλα τα έργα, των αυτοκινητοδρόμων, των εθνικών οδών, των επαρχιακών οδών κ.λ.π. όλων των φορέων οι οποίοι κατασκευάζουν δρόμους .

Η αποπληρωμή των δανείων θα γίνει από πόρους του Ταμείου Εθνικής Οδοποιίας, από την Ευρωπαϊκή συμμετοχή και την αύξηση των εσόδων του Ελληνικού Δημοσίου λόγω των επενδύσεων. Για τον λόγο αυτό θα πρέπει να σταματήσει η ανάθεση άλλων έργων με παραχώρηση και πρέπει πρόσθετα να βρεθούν και άλλοι πόροι από τη λειτουργία του δικτύου των δρόμων (τέλη διασύνδεσης κ.λ.π)

Το Ταμείο Εθνικής Οδοποιίας για καλύτερη λειτουργία θα πρέπει να μετασχηματισθεί σε νέα Τράπεζα θυγατρική της τραπεζικής υποδομών. Από τον ίδιο φορέα θα χρηματοδοτηθούν τα έργα στα αεροδρόμια στα λιμάνια και τους σιδηροδρόμους .

2^{ος} Επενδυτικός φορέας: Οργανισμός Εργατικής κατοικίας .

Η νέα Τράπεζα Υποδομών δανείζει προς τον ΟΕΚ για την αγορά 50.000 κατοικιών από το απόθεμα κατοικιών στην ελεύθερη αγορά της χώρας , που υπάρχει διαθέσιμο και το διαθέτει στους εργαζόμενους ή και σε κάθε τρίτο .

Η αποπληρωμή του δανείου του ΟΕΚ γίνεται από τους πόρους του, καθώς και από την εξόφληση της αξίας των κατοικιών από τους αγοραστές .

Προτείνεται ο μετασχηματισμός και του ΟΕΚ σε Τράπεζα. Η τράπεζα αυτή θα αναλάβει τη χρηματοδότηση των έργων στα ακίνητα της ΔΕΠΟΣ και της ΚΕΔ , του ΟΣΚ , τα έργα οικιστικής ανάπτυξης και ανάπλασης, της χρηματοδότησης των έργων υποδομής των επεκτάσεων των σχεδίων πόλεων κ.λ.π.

Προτείνεται επίσης να αναλάβει τη χρηματοδότηση των έργων της ανακαίνισης των κτιρίων για βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης τους . Αρχικά τα κτίρια των Δημοσίων Φορέων και παράλληλα των ιδιωτικών .

3^ο Επενδυτικός φορέας: Περιφέρειες – Νομαρχίες – Δήμοι

Για περιβαλλοντικά έργα , έργα ύδρευσης , αποχέτευσης , βιολογικών καθαρισμών , ανακύκλωσης κ.λ.π. Η αποπληρωμή των δανείων θα γίνεται από την εισπραξη επιλέξιμων δαπανών από την Ευρωπαϊκή Ένωση , το Ελληνικό Δημόσιο και από την ανταποδοτικότητα των έργων.

4^{ος} Επενδυτικός φορέας οι αναπτυξιακές Ανώνυμες εταιρίες των νομών

Δανεισμός των αναπτυξιακών ΑΕ για την υλοποίηση έργων και επενδύσεων στην ύπαιθρο, όπως βελτίωση και αναδιάρθρωση καλλιεργειών, νέες επενδύσεις στον αγροτικό τομέα ή σε παράλληλες δραστηριότητες όσων θέλουν να ζήσουν στην επαρχία και τα χωριά που ερημώνουν. Η αποπληρωμή θα γίνεται από πόρους της Ευρωπαϊκής Ένωσης, πόρους του Ελληνικού Δημοσίου και ίδια συμμετοχή και ανταποδοτικότητα.

5^{ος} Επενδυτικός φορέας η ΕΡΓΟΣΕ Α.Ε

Δανεισμός για τη κατασκευή νέου σιδηροδρομικού δικτύου βελτίωση και συντήρηση του υφιστάμενου. Η αποπληρωμή θα γίνεται μόνο από πόρους της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του Δημοσίου.

Εκτός από τη χρηματοδότηση των δημοσίων φορέων η Τράπεζα Υποδομών θα δύναται να χρηματοδοτήσει – δανείσει νέες επενδύσεις ιδιωτών η αποπληρωμή των οποίων θα γίνει από την επιδότηση του Ελληνικού Δημοσίου ή την Ευρωπαϊκή , την ίδια συμμετοχή του επενδυτή καθώς και τα αναμενόμενα κέρδη από την επένδυση .

Επίσης, προτείνεται η δημιουργία φορέα ασφάλισης εξαγωγικών πιστώσεων όπως ο HERMES θυγατρικού της τραπεζικής υποδομών, ώστε να δύνανται οι Ελληνικές Επιχειρήσεις , τεχνικές ή

εμπορικές να εξασφαλίσουν τις απαραίτητες εγγυήσεις ή πιστώσεις για την ανάληψη έργων στο Εξωτερικό . Αυτό θα καταστεί δυνατό μετά την ασφάλιση των εξαγωγικών πιστώσεων

2.3 - Έργα Παραχώρησης & ΣΔΙΤ

Ο ισχύων σήμερα τρόπος με τον οποίο έχει προβλεφθεί η χρηματοδότηση των έργων , ο τρόπος αποπληρωμής των έργων , ο τρόπος κατασκευής των έργων , ο τρόπος συντήρησης των έργων δημιουργούν οικονομική βλάβη στο δημόσιο πολύ μεγαλύτερη από την ωφέλεια .

Για τον λόγο αυτό πρέπει να καταργηθούν οι παραχωρήσεις και τα έργα ΣΔΙΤ.

Διότι :

1. Δημοπρατήθηκαν χωρίς ξεκάθαρο τεχνικό αντικείμενο. Για την προστασία του Δημοσίου συμφέροντος έπρεπε να υπάρχουν πλήρεις μελέτες ή να εφαρμόζεται η μελέτη προσφοράς του αναδόχου. Βελτίωση στη μελέτη ή μεταβολή του τεχνικού αντικειμένου για τη σμίκρυνση του κόστους, πρέπει να γίνεται επωφελεία του Δημοσίου και όχι του παραχωρησιούχου.
2. Η κατασκευή των έργων παραχώρησης να ανατίθεται κατόπιν μειοδοτικού διαγωνισμού σε όλες τις εταιρείες και όχι μόνο με απευθείας ανάθεση στις εταιρείες που μετέχουν στον σχήμα παραχώρησης , όπως γίνεται μέχρι τώρα . Στο μειοδοτικό διαγωνισμό να συμμετέχουν μόνο να ανατίθενται σε πιστοποιημένες κατασκευαστικές επιχειρήσεις ώστε να δύναται να επιβιώσουν όλοι. Με την απευθείας ανάθεση το κόστος κατασκευής εκτοξεύεται στα ύψη και αποφέρει τεράστια κέρδη στις εταιρείες που μετέχουν στο σχήμα παραχώρησης και σε βάρος του δημοσίου συμφέροντος .
3. Έχουν απορροφήσει από το πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων σχεδόν όλους τους πόρους που αφορούν τη χρηματοδότηση των έργων σε όλη τη χώρα . Επίσης απορροφούν από την υπογραφή της σύμβασης παραχώρησης όλους τους πόρους που προέρχονταν από τα προϋφιστάμενα διόδια , χωρίς να υπάρχει η προαπαιτούμενη ανταποδοτικότητα . Μετά την απορρόφηση όλων των διαθεσίμων από τα έργα παραχώρησης και από το Μετρό επί δύο χρόνια δεν έχουν ανατεθεί ή δημοπρατηθεί άλλα έργα και αλλά ούτε πληρώνονται οι λογαριασμοί εκτελεσθέντων έργων.
4. Η συντήρηση των έργων , προκειμένου να διογκωθεί το κόστος συντήρησης ανατίθεται σε θυγατρικές ή στις ίδιες εταιρείες που μετέχουν στο σχήμα παραχώρησης . Συνεπώς τα λειτουργικά κέρδη ξαναγυρίζουν στις εταιρείες του παραχωρησιούχου .
5. Τα έργα παραχώρησης , με τους όρους οι οποίοι έχουν τεθεί απευθύνονται κυρίως σε μεγάλες εταιρείες του εξωτερικού οι οποίες τα κέρδη από τα έργα αυτά θα τα μεταφέρουν στις χώρες τους, και δεν επαναεπενδύονται στην Ελλάδα . Διπλή ζημιά .

6. Τα παράλληλα έργα με τα έργα παραχώρησης ανατίθενται χωρίς διαγωνισμό στις εταιρείες του παραχωρησιούχου.
7. Το κόστος δανεισμού των παραχωρησιούχων και των παραλλήλων εξόδων είναι μεγαλύτερο από αυτό που θα είχε επιτευχθεί εάν αυτά τα έργα χρηματοδοτούνταν από την Ελληνική Τράπεζα Υποδομών .

Συνέπεια αυτών ότι είναι ασύμφορη για το Ελληνικό Δημόσιο η κατασκευή των έργων παραχώρησης , και των έργων ΣΔΙΤ .

Για το λόγο αυτό ζητείται να ακυρωθούν οι προαγγελθέντες διαγωνισμοί παραχώρησης και ΣΔΙΤ και η χρηματοδότηση τους να γίνει από την Τράπεζα Υποδομών .

Στη Γερμανία όλα τα έργα χρηματοδοτούνταν και χρηματοδοτούνται απευθείας ή μέσω K.F.W και δεν ανατίθενται έργα παραχώρησης ή ΣΔΙΤ.

Κώστας Μουτάφης
Μέλος Δ.Σ. ΣΑΤΕ